

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov (2015–2020)

(COM(2015) 285 final)

(2016/C 071/12)

Poročevalka: Brenda KING

Evropska komisija je 6. julija 2015 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov (2015–2020)

(COM(2015) 285 final).

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 12. novembra 2015.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 512. plenarnem zasedanju 9. in 10. decembra 2015 (seja z dne 10. decembra) s 176 glasovi za, 3 glasovi proti in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja cilje, navedene v akcijskem načrtu EU za boj proti tihotapljenju migrantov⁽¹⁾, tj. „zatiranje in preprečevanje tihotapljenja migrantov“, pri čemer načrt „zagotavlja varstvo človekovih pravic migrantov“, ter „obravnavanje temeljnih vzrokov za nezakonite migracije“. EESO opozarja, da je bil s Konvencijo ZN o statusu beguncev iz leta 1951 beguncem podeljen poseben status.

1.2 EESO podpira prizadevanja akcijskega načrta za razbitje organiziranih kriminalnih mrež s pomočjo preiskav na podlagi obveščevalnih podatkov in finančnih preiskav ter za odpravo pranja denarja in zaseg premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji; vendar močno priporoča, da se v načrtu uporabi bolj uravnotežen in celosten pristop ter podrobno navede, kako bo EU zaščitila ljudi, ki so bili pretihotapljeni, in kako jim bo pomagala.

1.3 Ob upoštevanju navedb v sporočilu Evropske komisije, da je „tihotapske mreže mogoče oslabiliti, če po njihovih storitvah povprašuje manj ljudi“, se EESO seznanja tudi z navedbo Urada ZN za droge in kriminal, da „je danes številnim ljudem, ki živijo v obubožanih državah ali na območjih, ki jih ogrožajo oboroženi spopadi in politična nestabilnost, težko, če ne celo nemogoče pridobiti vizum za schengensko območje. Posamezniki in skupine, ki iščejo dobiček, so izkoristili nastale razmere in kot odziv na povpraševanje po prečkanju meja razvili donosno dejavnost“⁽²⁾. EESO zato priporoča, naj se oblikujejo preventivni ukrepi in upošteva poziv generalnega sekretarja ZN, naj EU „preuči možnosti za več zakonitih in varnih poti v Evropo za (begunce in migrante), da ti ne bi bili prepuščeni kriminalnim mrežam in se odpravljali na nevarno pot“. V teh navedbah je upoštevano priporočilo iz številnih mnenj EESO o migracijah.

1.4 EESO se strinja, da je treba spoštovati načelo solidarnosti in skupne odgovornosti, da se zagotovi bolj uravnotežena porazdelitev prošenj za azil med državami članicami. Treba bi bilo prilagoditi Dublinsko konvencijo, da bi se upošteval ta bolj vključujoč sistem in da se zaščiti Schengenski sporazum.

⁽¹⁾ COM(2015) 285 final.

⁽²⁾ Govor predstavnice Urada ZN za droge in kriminal (UNODC), Martine Hanke, na javnem posvetovanju EESO o tihotapljenju migrantov, ki je bilo 12. oktobra 2015 v Bruslju.

1.5 EESO zato podpira izjavo predsednika Komisije Jeana-Clauda Junckerja, ki je države članice posvaril, naj migrantske krize ne izkoriščajo kot izgovor za odpravo Schengenskega sporazuma ⁽³⁾. EESO Komisijo poziva, naj pozorno spremlja razvoj dogodkov in poskrbi za čim prejšnjo normalizacijo razmer.

1.6 EESO priporoča tudi, naj se povečajo pristojnosti Evropskega azilnega podpornega urada (EASO), pri čemer je treba posebno pozornost nameniti njegovim operativnim dejavnostim podpore ter skupnim podpornim skupinam za azil v državah članicah, ki potrebujejo posebno ali nujno pomoč. EU mora zagotoviti bolj usklajeno, dosledno, neodvisno in prožno izdajo vizumov iz humanitarnih razlogov v državah članicah, kakor je opredeljeno v vizumskem zakoniku.

1.7 EESO pozdravlja najnovejši predlog Komisije za „obravnavanje zunanje dimenzije begunske krize“ ⁽⁴⁾, vključno z vzpostavitvijo nujnega skrbniškega sklada za Afriko. Zdi se, da se v tem najnovejšem predlogu priznava, da obravnavanje temeljnih vzrokov migracij presega okvir notranjih zadev in varnosti ter je povezano z drugimi področji politike, kot so trgovina, razvoj, zunanja politika in vključevanje. To je v skladu z načelom usklajenosti politik na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja EU.

1.8 EESO priporoča, naj se kot dolgoročna rešitev za odpravo temeljnih socialno-ekonomskih vzrokov za tihotapljenje migrantov uporabi agenda za trajnostni razvoj. EESO želi države članice EU spomniti na njihovo zavezo, da bodo namenile 0,7 % bruto nacionalnega prihodka (BNP) za razvojno pomoč. Ta zaveza v številnih primerih ni bila uresničena, saj so nekatere države članice zmanjšale svoj delež uradne razvojne pomoči.

1.9 Glede na izzive, s katerimi se sooča Evropa, kot so počasna rast, staranje in zmanjševanje števila prebivalstva ter pomanjkanje delovne sile, je prav tako pomembno, da se migracijske politike EU povežejo s politikami na področju delovnih migracij in vključevanja v okviru evropskega trga dela, saj je jasno dokazano, da so migracije bistven dejavnik za oživitvev gospodarstva in razvoj v Evropi.

1.10 EESO se strinja, da je treba izboljšati politiko vračanja znotraj EU, in Komisijo opozarja na svoja številna priporočila, da je treba človekove pravice prosilcev za azil vedno spoštovati.

1.11 Odbor v tem mnenju predstavnike institucij EU in nacionalnih vlad poziva, naj upoštevajo ključno vlogo socialnih partnerjev in organizirane civilne družbe pri zagotavljanju socialne razsežnosti in dodane vrednosti evropskih migracijskih politik.

1.12 EESO prav tako poziva, naj se večja pozornost nameni sistematičnemu financiranju organizacij civilne družbe, ki zagotavljajo nujno pomoč migrantom na njihovi poti do varnosti, pa tudi v okviru prizadevanj za vključevanje, s čimer se pogosto izravna pomanjkanje institucionalnih zmogljivosti. EESO pozdravlja pristop, ki bo organizacijam civilne družbe priznal njihovo vlogo pri razumevanju problema tihotapljenja migrantov in vlogo posrednikov pri pomoči ljudem v primerih, ko se na nacionalni ravni in ravni EU ne more pomagati.

2. Ozadje

2.1 V evropski agendi o migracijah ⁽⁵⁾, sprejeti 13. maja 2015, so opredeljeni ukrepi, ki jih mora nemudoma sprejeti Komisija kot odziv na krizne razmere v Sredozemlju, boj proti tihotapljenju migrantov pa je opredeljen kot prednostna naloga, „da bi se preprečilo izkoriščanje migrantov s strani kriminalnih mrež in zmanjšale spodbude za nezakonito migracijo“.

2.2 Po sprejetju omenjene agende se zaradi velikega števila prihodov prosilcev za azil položaj hitro spreminja, kar je privedlo do izrednih razmer, zato je Evropska komisija odločno ukrepala in 9. septembra 2015 objavila celovit sveženj predlogov za rešitev begunske krize.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/president/announcements/call-collective-courage_en.

⁽⁴⁾ Begunska kriza: odločno ukrepanje Evropske komisije, Strasbourg, 9. september 2015.

⁽⁵⁾ COM(2015) 240 final.

2.3 Komisija je ta predlog ⁽⁶⁾ pripravila, ker so se v osrednjem in vzhodnem Sredozemlju razmere na področju migracij še zaostrele. Po podatkih agencije Frontex za obdobje od 1. januarja do 30. avgusta 2015 so srednje- in vzhodno-sredozemska pot ter zahodno-balkanska pot glavna območja nezakonitih prehodov meje v EU, ki predstavljajo 99 % vseh nezakonitih prehodov meje EU. Frontex tudi ugotavlja, da je bilo na zahodno-balkanski poti opravljenih več kot 30 % vseh nezakonitih prehodov meje v letu 2015. To po številu prosilcev za azil predstavlja približno 500 000 oseb, kar pomeni velik pritisk za mejne države EU ⁽⁷⁾. Večina migrantov, ki pride po srednje-sredozemski poti, je iz Sirije in Eritreje, ki se jim po podatkih Eurostata azil dodeli v več kot 75 % primerov. Podobno je večina migrantov, ki pridejo po vzhodno-sredozemski in zahodno-balkanski poti, iz Sirije in Afganistana. To je v skladu z navedbami urada UNODC, da je 80 % oseb, ki so letos v Evropo prispele po morju, iz desetih držav, iz katerih prihaja največ beguncev na svetu ⁽⁸⁾.

2.4 Po navedbah Visokega komisarja ZN za begunce (UNHCR) je bilo 4. oktobra 2015 4 185 302 registriranih beguncev iz Sirije. Ta številka vključuje 2,1 milijona Sircev, ki so bili registrirani v Egiptu, Iraku, Jordaniji in Libanonu, 1,9 milijona Sircev, ki jih je registrirala turška vlada, in več kot 26 700 sirske beguncev, ki so bili registrirani v Severni Afriki ⁽⁹⁾.

2.5 Kmalu bomo že v petem letu sirskega konflikta in študija UNHCR kaže, da se življenjske razmere sirske beguncev v Jordaniji hitro poslabšujejo, saj so se mnogi zaradi razsežnosti krize in nezadostne podpore mednarodne skupnosti znašli v hudi revščini, s finančnimi sredstvi pa se krije samo 37 % prošenj UNHCR za pomoč Siriji. UNHCR navaja, da bodo ljudje še naprej odhajali na pot v Evropo, če ne bo dovolj sredstev za okrepitev infrastrukture držav gostiteljic (sosednjih držav EU), s čimer bi izboljšali življenje in možnosti za begunce, ki tam živijo. Velika večina beguncev je sicer prerevna, da bi lahko zapustila begunska taborišča, tisti, ki to lahko storijo, pa povprašujejo po storitvah tihotapcev.

2.6 V predlogu Komisije za sklep Sveta z dne 9. septembra 2015 ⁽¹⁰⁾ je navedeno, da bo Komisija še naprej spremljala razvoj dogodkov glede migracijskih tokov, vključno z razmerami na vzhodu Ukrajine, če bi se te še poslabšale.

2.7 Do te izredne begunske krize prihaja ravno v času, ko gospodarske razmere v EU vplivajo na zmogljivosti in pripravljenost nekaterih držav članic, zlasti mejnih držav, da v skladu z Ženevsko konvencijo zagotavljajo humanitarne storitve ⁽¹¹⁾. Varčevalni ukrepi so prizadeli tudi organizacije civilne družbe, ki zagotavljajo storitve za prosilce za azil. Nekatere države članice so se odzvale s poostrojitvijo mejnih kontrol, druge pa so uvedle predpise za pridržanje in kaznovanje tistih, ki prečkajo schengenske meje, da bi zaprosili za azil.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO želi okrepiti svoj poziv vsem organom odločanja, naj Evropska unija deluje kot prava Unija ter sprejme, spoštuje in izvaja skupna pravila. Nova faza evropske politike priseljevanja mora biti strateška, usmerjena na srednji in dolgi rok ter osredotočena na celostni in globalni pristop k spodbujanju zakonitih, odprtih in prožnih poti vstopa v EU ⁽¹²⁾. Kar zadeva trenutno krizo, bo potreben skupen pristop k upravljanju zunanjih meja, pri čemer je treba Komisijo in evropske agencije pooblastiti za opravljanje operativnih nalog in zagotoviti ustrezno raven financiranja.

⁽⁶⁾ COM(2015) 451 final.

⁽⁷⁾ Glej opombo 6.

⁽⁸⁾ Glej opombo 2.

⁽⁹⁾ <http://data.unhcr.org>.

⁽¹⁰⁾ Sporočilo za medije – Begunska kriza: odločno ukrepanje Evropske komisije (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_sl.htm).

⁽¹¹⁾ <http://www.unhcr.org/>.

⁽¹²⁾ Raziskovalno mnenje EESO o evropskih politikah priseljevanja, glavni poročevalec: Giuseppe Iuliano (UL C 458, 19.12.2014, str. 7).

3.2 EESO želi prispevati strateške predloge na podlagi svojih prejšnjih mnenj v zvezi z migracijami⁽¹³⁾. **Socialne partnerje in predstavnike organizirane civilne družbe ter socialni dialog** je treba upoštevati v celotnem procesu razprave pred naslednjo fazo **evropske migracijske politike**. **Socialna razsežnost je ključna** za zagotavljanje dodane vrednosti in sorazmernosti ter učinka navedenih politik.

3.3 EESO poziva, da bi bilo treba pri tem upoštevati **demografski položaj, staranje prebivalstva in trge dela** v državah članicah. V raziskovalnem mnenju iz leta 2011⁽¹⁴⁾ o **vlogi priseljevanja v demografskih razmerah v Evropi** je EESO poudaril, da bi bilo treba okrepiti priseljevanje delavcev in družin iz držav, ki niso članice EU. EU potrebuje **odprto in prožno zakonodajo**, ki bo omogočila priseljevanje delavcev po zakonitih in preglednih poteh, ne samo visoko in srednje izobraženih, ampak tudi nizko kvalificiranih delavcev, pri čemer države članice svobodno odločajo o številu državljanov, ki jih bodo sprejele. Hkrati se priznava, da priseljevanje ni edini odgovor na pomanjkanje na trgu dela in da lahko države članice razmislijo o drugih, bolj primernih možnostih.

3.4 Sodišče Evropske unije in Evropsko sodišče za človekove pravice sta opozorila na pomanjkljivosti dublinske uredbe, zato EESO močno priporoča njeno revizijo. Za preverjanje statusa begunca so zadolžene države, v katerih je zabeležen prvi vstop, zato so mejne države EU preobremenjene.

3.5 EESO je zelo zaskrbljen zaradi aktualnega odmikanja od Schengenskega sporazuma, saj gre za enega temeljnih dosežkov, ki koristi državljanom EU. Obžaluje odločitev držav članic, ki so ponovno uvedle ali načrtujejo ponovno uvedbo mejnih kontrol znotraj schengenskega območja, in Komisijo poziva, naj pozorno spremlja razvoj dogodkov in poskrbi za čim prejšnjo normalizacijo razmer.

3.6 V sporočilu je navedeno, da bi bilo treba akcijski načrt obravnavati v širšem okviru prizadevanj EU za odpravo temeljnih vzrokov za nezakonite migracije, v nadaljevanju pa se nato obravnavajo ukrepi za identifikacijo, zajemanje in uničevanje plovil, ki jih uporabljajo tihotapci. EESO se nikakor ne strinja, da je dostop do plovila temeljni vzrok za nezakonite migracije. Prav nasprotno se s strogim osredotočanjem na zaseg plovil samo še povečajo tveganja za migrante pri tihotapljenju, saj tihotapci uporabljajo najcenejša in najnevarnejša plovila.

3.7 EESO priporoča, naj se odpravijo pomanjkljivosti politik razvojne pomoči za izvirne države migrantov, države članice EU pa se morajo znova zavezati, da bodo v skladu z obljubami 0,7 % bruto nacionalnega dohodka namenile za razvojno pomoč. Poleg tega bi morala EU zagotoviti, da v skladu z načelom usklajenosti politik na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja EU druge s tem povezane politike, kot so mednarodna trgovina, kmetijstvo, energetska in zunanja politika, pozitivno vplivajo na socialno in gospodarsko stabilnost ter razvoj izvornih držav.

3.8 EESO priznava, da lahko pomoč držav članic in EU cilj doseže samo v varni družbi brez vojn in resnih varnostnih težav. Zato je pomembno, da mednarodna skupnost uresniči cilje trajnostnega razvoja, ki so jih septembra 2015 na vrhu Združenih narodov sprejeli svetovni voditelji. Med te cilje sodijo izkoreninjenje revščine, opolnomočenje vseh deklet in žensk, zmanjšanje neenakosti v državah in med njimi, spodbujanje trajne, vključujoče in trajnostne rasti ter dostojnega dela za vse, pa tudi **spodbujanje miroljubne in vključujoče družbe**.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO pozdravlja cilje, navedene v sporočilu Komisije o akcijskem načrtu EU za boj proti tihotapljenju migrantov, vendar močno priporoča, da se v načrtu uporabi bolj uravnotežen in celosten pristop, če naj bi te cilje uresničili. EESO ugotavlja, da ni navedenih podrobnosti o tem, kako bo EU zaščitila ljudi, ki jih pretihotapijo, in kako jim bo pomagala, prav tako ni posebej omenjena pozitivna vloga migracij za evropski trg dela in gospodarski razvoj.

⁽¹³⁾ EESO, „Immigration: Integration and Fundamental Rights“ (Priseljevanje: vključevanje in temeljne pravice), 2012 (<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-822-en-c.pdf>).

⁽¹⁴⁾ Raziskovalno mnenje EESO o vlogi zakonitega priseljevanja pri reševanju demografskih vprašanj, poročevalec: Luis Miguel Pariza Castaños (UL C 48, 15.2.2011, str. 6).

4.2 EESO ugotavlja, da se sicer ločuje med *tihotapljenjem migrantov* in trgovino z ljudmi, vendar pa se ne ločuje med migranti in prosilci za azil. To je pomembno, saj je generalni sekretar ZN evropske nosilce odločanja spomnil, da je „med ljudmi, ki se odpravijo na to naporno in nevarno pot, velika večina beguncev, ki bežijo iz Sirije, Iraka in Afganistana. Mednarodno pravo določa (kar države že dolgo priznavajo), da imajo begunci pravico do zaščite in azila. Države pri obravnavi prošelj za azil ne smejo razlikovati na podlagi vere ali druge identitete, prav tako ne smejo ljudi prisiliti, da se vrnejo v kraje, iz katerih so zbežali, če obstaja utemeljen strah pred preganjanjem ali napadi. To ni samo vprašanje mednarodnega prava, to je tudi naša naloga, ki jo imamo kot ljudje“. Dodal je: „Vse vpletene vlade pozivam k celovitemu odzivu, zagotovitvi več varnih in zakonitih migracijskih poti ter humanemu in sočutnemu ravnanju v skladu z njihovimi mednarodnimi obveznostmi“⁽¹⁵⁾. EESO priporoča, naj se v skladu z Ženevsko konvencijo iz leta 1951 in njenim protokolom iz leta 1967 vsi ljudje, ki se odpravijo na nevarno pot v Evropo, obravnavajo kot begunci, dokler se ne dokaže drugače.

4.3 Okrepljeno policijsko in pravosodno ukrepanje

4.3.1 EESO priporoča bolj celosten pristop k boju proti tihotapljenju, in sicer, da se prosilcem za azil zagotovi dostop do varnih in zakonitih migracijskih poti. Ta pristop v kombinaciji z razbitjem organiziranih kriminalnih mrež s pomočjo preiskav na podlagi obveščevalnih podatkov in finančnih preiskav bo bolj uspešen, human in stroškovno učinkovit ukrep.

4.3.2 EESO močno priporoča, naj nosilci odločanja v EU poskrbijo, da se ne „povzroči nobena škoda“, ter preučijo tako načrtovane kot nenačrtovane posledice svojih ukrepov. Po tem, ko je EU sklenila, da namesto operacije Mare Nostrum (ki je bila osredotočena na iskanje in reševanje) začne izvajati operacijo Triton (ki se osredotoča na mejne kontrole), se število ljudi, ki se podajo na nevarno potovanje do Evrope, ni zmanjšalo. Hkrati pa je ta odločitev prispevala k drastičnemu povečanju izgub življenj v Sredozemskem morju. Od 31. maja 2015 je pri poskusu prečkanja Sredozemskega morja umrlo 1 865 ljudi, v enakem obdobju leta 2014 pa 425⁽¹⁶⁾. To je tudi razlog za spremembe v migracijskih tokovih, ki zdaj tečejo po kopnem prek držav Zahodnega Balkana proti Madžarski. Intervjuvani migranti na obeh straneh madžarske meje so povedali, da so se za balkansko pot odločili, ker je cenejša in so jo priporočili tihotapci.

4.3.3 EESO ugotavlja, da so se tihotapci sposobni prilagoditi na politične odločitve EU, kot sta okrepitev mejnih patrolj v Sredozemskem morju in uničenje plovil. Nepričakovane posledice „boja EU proti tihotapcem“ so kaos na mejah EU, smrtne žrtve na evropskih cestah in na morju ter napetosti med državami članicami EU.

4.4 Okrepljeno preprečevanje tihotapljenja migrantov in pomoč ranljivim migrantom

4.4.1 EESO se strinja, da bi morala Komisija okrepiti preprečevanje tihotapljenja in pomoč ranljivim migrantom, vendar pa je treba to izvajati usklajeno, pri čemer je glavna prednostna naloga reševanje življenj.

4.4.2 Podatki agencije Frontex kažejo, da je 70 % migrantov, ki meje EU prečkajo s pomočjo tihotapcev, iz Sirije, Eritreje in Iraka. Na podlagi podatkov Eurostata je delež migrantov iz teh držav, ki se jim prizna pravica do azila v EU, 75 % ali več. Glede na to, da ti posamezniki in družine bežijo zaradi *strahu pred preganjanjem ali napadi*, so kakršne koli medijske kampanje o nevarnostih tihotapljenja nesmiselne.

4.4.3 EESO Komisijo opozarja, da so na nacionalni ravni že na voljo instrumenti za ukrepanje proti zaposlovanju migrantov z neurejenim statusom. Predlog Komisije za uporabo omejenih sredstev, da se osredotoči na določene gospodarske sektorje na ravni EU, bo drag in neučinkovit.

⁽¹⁵⁾ Govor, New York, 28. avgust 2015.

⁽¹⁶⁾ Podatki Mednarodne organizacije za migracije (na voljo na: <http://missingmigrants.iom.int/incidents>). „Migration Read All About It, Mediterranean Update: 101 900 migrant arrivals in Europe in 2015“ (Preberite vse o migracijah, najnovejši podatki na območju Sredozemlja: v letu 2015 je v Evropo prišlo 101 900 migrantov) (na voljo na: <http://weblog.iom.int/mediterranean-flash-report-0>) (v obeh primerih dostop 10. junija 2015).

4.4.4 EESO pozdravlja poziv v akcijskem načrtu „za zagotovitev pomoči in zaščite pretihotapljenim migrantom, zlasti ranljivim skupinam, kot so otroci in ženske“. Vendar pa ugotavlja, da razen tega poziva v akcijskem načrtu ni navedeno, kaj natančno bo izvedeno. To je pomembno, saj je med tistimi, ki iščejo zaščito v Evropi, veliko število otrok brez spremstva in ločenih otrok. V Italijo, na Madžarsko in Malto je v prvih devetih mesecih leta 2015 prišlo okrog 19 000 otrok brez spremstva in ločenih otrok. Nekatere mejne države EU ne delujejo popolnoma v skladu z mednarodnimi standardi, ker imajo slabe pogoje za sprejem, slabe postopke za določitev statusa, majhen delež odobrenih prošenj za azil ter malo možnosti za sprejetje trajnih rešitev glede sanitarnih storitev in stanovanj. V akcijskem načrtu mora biti natančno navedeno, kako bo pomagal državam članicam s potrebnimi sredstvi, da bodo izpolnile svoje obveznosti in odgovornosti v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom in mednarodnim pravom na področju človekovih pravic ter zlasti v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah⁽¹⁷⁾.

4.4.5 EESO meni, da je poleg oslabitve tihotapskih mrež najbolj učinkovita možnost za zagotavljanje pomoči ta, da se omeji število tistih, ki povprašujejo po njihovih storitvah, in se zagotovijo alternativne zakonite možnosti za pot iz tretjih držav na območju evropskega sosledstva v Evropo. S tem bo zagotovljena zaščita temeljnih pravic, kot je določeno v Listini EU o temeljnih pravicah.

4.4.6 EESO znova poudarja, da je zelo pomembno razlikovati med pridobitno naravnanim tihotapljenjem in ljudmi, ki pomagajo migrantom. Na tisoče evropskih državljanov migrantom priskrbi prevoz ali zatočišče zastonj ali pa po rednih ali znižanih cenah. Humanitarno pomoč in solidarnost bi bilo treba v okviru agende EU za boj proti tihotapljenju migrantov spodbujati in ne kaznovati.

4.4.7 EESO se strinja, da je treba povečati učinkovitost politike vračanja EU, zato to priložnost izkorišča, da Komisijo opozori na svoja številna priporočila, da je treba človekove pravice prosilcev za azil spoštovati ves čas, pri njihovem reševanju ali sprejemu, med preverjanjem njihovih prošenj, ter pri odločanju, ali posameznik potrebuje status zaščite ali pa nima urejenega statusa. Vračanje migrantov v domovino mora potekati v skladu z uveljavljenimi predpisi, ki zagotavljajo, da nihče ne sme biti odstranjen, izgnan ali izročen državi, v kateri zanj obstaja resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju – načelo *nevracanja*. EESO znova izraža svoje nasprotovanje vračanju mladoletnikov brez spremstva, oseb, ki potrebujejo zdravstveno oskrbo, in nosečnic.

4.5 Okrepljeno sodelovanje s tretjimi državami

4.5.1 EESO odločno podpira tesno sodelovanje s tretjimi državami vzdolž celotne tihotapske poti. Strinja se, da bi se bilo treba osredotočiti na podporo pri upravljanju meja, hkrati pa meni, da bi morala biti glavna prednostna naloga, da se prav na tem področju vzpostavi sodelovanje in usklajevanje na ravni EU med obstoječo mrežo uradnikov za zvezo za priseljevanje, evropskimi migracijskimi uradniki in diplomatskimi predstavniki držav članic.

4.5.2 Namen tega usklajevanja bi moral biti, da institucije EU – Evropska komisija, Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) in države članice – uvedejo postopke, o katerih se skupaj dogovorijo, ki bodo ljudem omogočali, da zaprosijo za vizume iz humanitarnih razlogov in azil v svoji matični državi ali varni sosednji državi, s čimer bi zagotovili alternativno, humano in zakonito pot v Evropo. Vzpostavili bi lahko kritične točke v sosednjih državah, na primer v Turčiji, Libanonu, Jordaniji in Libiji, kjer bi bilo mogoče ljudi preveriti in prosilcem, ki izpolnjujejo merila za podelitev azila v EU, izdati vizum iz humanitarnih razlogov, kot se to trenutno izvaja v Braziliji. Prav tako je pomembno spodbujati dialog in k tem dejavnostim pritegniti organizacije civilne družbe, ki so v neposrednem stiku z begunci, da se zagotovita tako zaščita človekovih pravic kot bolj učinkovita obravnava prošenj.

⁽¹⁷⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>.

4.5.3 Prednost teh vizumov iz humanitarnih razlogov je, da bi se tako zmanjšal pritisk na mejne države EU, s čimer bi zagotovili, da se prosilci za azil obravnavajo v skladu s temeljnimi pravicami EU in Konvencijo ZN o otrokovih pravicah, tihotapljenje migrantov pa bi tako postala zelo tvegana in manj donosna dejavnost. Pravica ostati na ozemlju države gostiteljice bi lahko začasno temeljila na tem, ali je vrnitev v državo izvora varna, ali pa bila povezana s trgovino delavcev glede na pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile in demografske izzive, ki vplivajo na rast v Evropi.

V Bruslju, 10. decembra 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS
